

Ukazuje se, že dosavadní vývoj soukromé zeleně bude dále pokračovat, přičemž je důležité, aby tyto plochy a prostory byly maximálně prosty hluku. Naopak, do veřejné zeleně ve formě větších kompaktních útvarů rozmístěných bodově v různých městských částech je vhodné koncentrovat některé hlučnější funkce, jako dětská hřiště atp.

Václav Žáček: Z revolučních a politických polsko-slovenských styků v době předmarcovej

Bratislava, Vydavateľstvo SAV 1966, 201 str.

Václav Žáček, zabývající se polskými národně osvobozeneckými vlivy na národy střední Evropy, se ve své publikaci zaměřil na období mezi neúspěšným polským povstáním v letech 1830—1831 a buržoazní revolucí v roce 1948, ve kterém došlo k rozvoji styků mezi příslušníky polského a slovenského národa. Vliv politicky vyspělejších polských vedoucích kruhů se na Slovensku prosazoval ve dvou variantách — buržoazně demokratické a monarchisticko-konstitucionalistické. V třicátých letech nabyly vrchu revoluční vlivy silící polské buržoazie, nad kterými ve čtyřicátých letech převládl neutralizující vliv polského šlechtického konstitucionalismu. V souladu s těmito dvěma směry rozdělil autor svou knihu na dvě části. V první části je zachyceno šíření revolučních myšlenek propagovaných členy tajných polských demokratických spolků v Ha-liči a ve Vídni. Mladá generace obrozujícího se slovenského národa — štúrovci — se seznamovala s ideály buržoazního demokratismu a zejména v tajném spolku „Vzájemnost“ se soustředili vyznačící polských pokrokových tendencí a snah. Rozbití středisek polské revoluční propagandy v roce 1840 také umožnilo zesílení vlivu reakční rusofilské agitace. V druhé části knihy autor sleduje, jak po vytlačení buržoazně demokratického proudu polské propagandy proniká na Slovensko vliv polské konzervativní emigrace, soustředěné ve Francii kolem knížete A. J. Czartoryského. Snahou této skupiny bylo získat pro své myšlenky Ludvíka Štúra, odvrátit mladé Slováky od hledání pomoci v carském Rusku a orientovat je na mezinárodně politické a diplomatické akce ve prospěch jejich národnostního života. Znač-

né sympatie získal tento směr na východním Slovensku a mezi Slováky v Pešti. Obě části práce ukazují, že díky křížujícím se politicko-ideovým vlivům byli Slováci při vstupu do revolučního roku 1848 náležitě poučeni a uměli své snahy podle nich korigovat v duchu svých představ a možností. Kniha je významným příspěvkem obohacujícím naše vědomosti o počátcích slovenského národního a politického vývoje.

L. M.

Peter Karstedt: Studien zur Soziologie der Bibliothek. Beiträge zum Buch- und Bibliothekswesen. Bd. 1.

Wiesbaden, Otto Harasowitz 1954, 97 s.

Sociologickou problematiku knižnice rozvrhuje Peter Karstedt do troch statí: *K historickej sociológii*, *K systematickej sociológii*, *K sociológii poznania*. No metodologické kritériá, s akými autor pristupuje k spracovaniu problematiky knižnice, sú poplatné metódám a hľadiskám buržoaznej sociológie, aká sa pestuje na Západe. Autor dôsledne a zámerne vychádza z pomerov nemeckých knižníc, ktorých celkový vývin bol oveľa odlišnejší než u nás.

V prvej stati obširnejšie sa rozpisuje o zverejnení knižníc a miestami podáva celkom podnetné a zaujímavé náhľady. Tak rozlišuje tri aspekty zverejnenia: sprístupnenie najširším vrstvám čitateľov; dôraz na knižnicu ako vlastníctvo orgánov verejnej moci (štátu, mesta, obce, korporácie, spolku), a napokon podčiarkuje fakt, či je knižnica dotovaná a udržiavaná z verejných prostriedkov. Autor právom podčiarkuje skutočnosť, že vznik knižníc bol podmienený príslušnou spoločenskou štruktúrou. V druhej stati si všima najmä komunikatívnu, sprostredkovaciu funkciu knižnice v rámci jednotlivých sociálnych výtvarov. A po tejto linke sleduje kontinuitu knižnice počnúc súkromnými knižnicami cez rodinné, spolkové až po verejné knižnice (mestské, cechové, obecné a i.). V tejto súvislosti si autor všima histórie knižníc v Sovietskom sväze a osobný vplyv Leninov na revolučnú knižničnú politiku. Napokon v tretej stati postrehol niekoľko zaujímavých korelácií medzi duchovným prúdením doby a funkciami knižnice.

J. G.